

Nr 227.

Av herr **Källman** m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1943/44 till avlöningar vid de allmänna läroverken m. m.

I proposition nr 150 angående anslag för budgetåret 1943/44 till avlöningar vid de allmänna läroverken m. m. har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen bland annat, att högre lärarinneseminiariets övningsskola successivt skall utbyggas till ett högre samläroverk i Stockholm samt att Nya elementarskolans i Stockholm realskola skall avvecklas ävensom att i Stockholm i stället skola upprättas två nya samrealskolor, den ena i Bromma, bestående av enbart 5-åriga linjer, och den andra i Enskede, bestående av såväl 5- som 4-åriga linjer. Upprättandet av dessa linjer skulle kompenseras genom en avveckling av motsvarande linjer vid andra läroverk. Beträffande Nya elementarskolans gymnasium skulle för närvarande icke fattas något beslut. Definitivt beslut om detta gymnasiums framtida öde borde dock fattas i god tid före realskolans slutliga avveckling, d. v. s. senast om tre år.

Ett av skolöverstyrelsen alternativt framställt förslag om upprättande av ett högre allmänt läroverk i Solna har departementschefen icke ansett sig böra biträda utan anser, att ett slutligt ställningstagande till de nordvästra förorterernas läroverksproblem måste anstå till dess gynnsammare förutsättningar ur olika synpunkter föreligga. Syftet med den föreslagna förändringen skulle vara dels att på lämpligt sätt tillvarataga högre lärarinneseminiariets tillgångar, dels att anpassa läroverksorganisationen efter den befolkningsförskjutning mot ytterområdena, som ägt rum, och dels att ernå en avlastning av Bromma-läroverket. Departementschefen ansluter sig dock till riksdagens uppfattning, att frågan om den lämpliga regionala fördelningen av Stockholms läroverkslinjer bör bedömas med hänsyn tagen till de förortsområden, vilka falla utanför huvudstaden såsom administrativ enhet. Någon utvidgning av nuvarande organisation har icke ifrågasatts. Förslaget avser alltså icke att skapa nya linjer, förstatliga statsunderstödda skolor eller utöka antalet lärartjänster.

Vi konstatera med tillfredsställelse, att departementschefen nu formellt accepterat de grundläggande synpunkterna i de två likalydande motionerna till 1942 års riksdag (I: 251 och II: 359), vilka även vunno riksdagens anslutning. Befolkningen inom Stockholms nordvästra förortsområde är emellertid föga betjänad av att statsmakterna formellt acceptera det berättigade i deras framställning, om samtidigt åtgärder föreslås utan hänsyn därtill,

såsom synes ha skett vid upprättandet av det organisationsförslag, som nu förelagts riksdagen.

Om det framlagda förslaget skulle accepteras av riksdagen, skulle Bromma, som höstterminen 1941 hade en platsbrist i realskolans klass 1⁵ av 46, nu erhålla en ny 5-årig realskolelinje och Enskede med en platsbrist i klass 1⁵ av 60 erhålla två 5-åriga realskolelinjer, under det att de nordvästra förörterna, som helt sakna 5-årig realskola och hade en platsbrist på 78 i klass 1⁵, icke erhålla någon 5-årig linje. Detta kan icke sägas innebära en rättvis regional fördelning av linjerna.

Vad skolöverstyrelsen i sitt senaste yttrande anfört, att en del av lärjungarna från de nordvästra förörterna torde föredraga läroverk i Stockholm, kan knappast ha någon allmän giltighet. Enligt vad som uppgivits hava åtminstone en del av lärjungarna och deras föräldrar missuppfattat de gjorda förfrågningarna, i det att de trott, att det var fråga om att de lärjungar, som nu gå i Stockholms-läroverken, skulle flyttas över till ett nytt läroverk i Solna. Det förefaller också verklighetsfrämmande, att det för ej mindre än 26 av 35 lärjungar från Sollentuna i klass 1⁵ skulle vara fördelaktigare att gå i läroverk i Stockholm än i Solna. I förra fallet ha de att resa med järnväg i genomsnitt 20 minuter för en årlig kostnad av omkring 70 kronor eller med buss i genomsnitt 28 minuter för en årlig kostnad av 100 kronor och sedan genom Stockholms trafikvimmel söka sig fram till något läroverk med kanske 10 à 15 minuters gångväg från ankomstplatsen i Stockholm. I senare fallet kunna de resa med järnväg till Hagalund på i genomsnitt 10 minuter för en årlig kostnad av omkring 45 kronor och ha sedan 5 minuters gångväg till skolan (jämför bil. 2 tabell V).

Även om det för en del lärjungar på grund av särskilda omständigheter kan vara fördelaktigare att besöka läroverk i Stockholm, kan det icke råda någon tvekan om att många föräldrar på grund av ekonomiska och hygieniska skäl föredraga ett närmare beläget läroverk. Kommunala representanter för Solna, Sundbyberg och Sollentuna ha också i skrivelse till Kungl. Maj:t den 3 oktober 1942 under viss förutsättning enhälligt uttalat sig för ett läroverk i Solna.

Redan i ovannämnda motioner till 1942 års riksdag framhölls, att det var angeläget, att frågan bragtes till avgörande i samband med en omgestaltning av Stockholmsläroverken, emedan inte mindre än 476 lärjungar, därav 315 i realskolan och 161 i gymnasiet, från de nordvästra förörterna besöka läroverk i Stockholm (bil. I). Det gäller nämligen här frågan om högre skolbildning för två städer med tillsammans över 41 000 invånare och för ett område, vars folkmängd överstiger 65 000, som dessutom ha en oavbrutet snabbt stigande folkmängd samt stora stadsplanelagda men obebyggda marker. Vidare framhölls redan förra året, att här ifrågasvarande kommuner vid förläggande av Stockholms garnison till Järnvälfältet enligt genom vederbörande statliga myndigheters försorg verkställd utredning beräknas komma

att utgöra bosättningsområden för militär personal. Det bör vara icke blott ett befogat intresse för de norra förortskommunernas invånare utan även ur statens synpunkt välbetänkt, att vid uppgörande av förslag till fördelning av läroverken för Stockholmsområdet skälig hänsyn toges till det obestridliga behov, som föreligger inom de ifrågavarande förorterna. Därvid bör även hänsyn tagas till det latent behovet, som här torde vara mycket stort. Det framhölls vidare, att erfarenheten också visar, att familjer, som önska bereda sina barn undervisning i läroverk, för undvikande av ökade kostnader för resor m. m. ofta avflytta till Stockholm, då barnen komma i den ålder, att deras läroverksundervisning börjar, ett förhållande, som förvisso icke främjar en *önskvärd* bosättning inom de nordvästra förorterna och icke heller förbättrar de sociala förhållandena. Sålunda var t. ex. i Solna år 1940 inflyttningen c:a 4 700 och utflyttningen c:a 4 100, alltså en omflyttning av c:a 9 000 människor (bil. III).

Folkmängden i Solna (bil. III) och Sundbyberg har från och med 1935 ökats i oavbrutet och stegrat tempo. Detta är resultatet av ett planmässigt nydaningsarbete. Därvid har alltsedan 1937 skolväsendets förbättring i Solna ägnats stort intresse, och beslut ha fattats om byggande av två nya folkskolebyggnader, bl. a. för att kunna fullt utbygga den 7-åriga folkskolan samt för att kunna inrätta praktiska linjer vid kommunala mellanskolan. Denna nydaning avbröts ett par år av kriget men har nu åter tagit ny fart bl. a. med ett stort skolhusbygge i Hagalund. I Sundbyberg pågår även ett forcerat arbete för att skaffa behövliga nya skollokaler.

Som tidigare framhållits, är det på lång sikt av avgörande betydelse för kommunernas ekonomi, om inom desamma finnes möjlighet till den i alla avseenden goda skolutbildning, som familjer med barn och ordnad ekonomi kräva för bosättning på platsen i fråga. Ty även om kommunerna göra stora uppoffringar för stärkande av sin ekonomiska bärkraft och för sociala välfärdsanordningar, kunna de ändock därmed icke ernå det som i längden avgör deras ekonomiska stabilisering, d. v. s. att kvarhålla och draga till sig en befolkning med god skattebetalningsförmåga, om icke ovannämnda förutsättning för en sådan befolknings kvarboende inom kommunen skapas.

Nu gäller det den högre skolutbildningen, och det torde ej vara mer än rättvist, att här ifrågavarande orter få åtminstone ett läroverk med 5-årig realskolelinje och gymnasium, då det inom Stockholms stad belägna Bromma anses böra ha två läroverk, och Lidingö stad med c:a 11 600 invånare erhöill ett högre allmänt läroverk redan år 1933.

Liksom för Stockholms stad är det givetvis för de nordvästra förortskommunerna av stort värde att *nu* få ett principbeslut till stånd i läroverksfrågan, för att resp. myndigheter i god tid må kunna vidtaga förberedande åtgärder för erforderlig skolbyggnad m. m., så att då de yttre förhållandena det medgiva en ny läroverksbyggnad ofördröjligen må kunna uppföras. Detta synes oss även vara en välbetänkt åtgärd med hänsyn till det behov

av dylika väl planlagda arbetsobjekt som en fredskris kan komma att aktualisera. Likaså anse vi, att denna fråga så nära sammanhänger med frågan om gymnasieorganisationen i Stockholm, att dessa frågor samtidigt böra upptagas till behandling.

Den nu föreslagna organisationen föregriper en fri prövning framdeles av Stockholms gymnasieorganisation i samband med ordnande av Nya elementars gymnasium, ty redan nu disponeras för det nya läroverket å Östermalm en av de linjer, som enligt skolöverstyrelsens förslag skulle överföras till Solnaläroverket. Genom att skapa så stora realskolor som dem, vilka nu föreslagits i Enskede och framför allt i Ängby, samtidigt som de nordvästra förorternas behov av 5-årig realskola åsidosättes, synes man förbereda en framtida omorganisation av läroverken i Stockholm. Det är därför angeläget att i detta sammanhang ytterligare pröva skolöverstyrelsens förslag till upprättande av ett högre allmänt läroverk i Solna för att få ett principbeslut till stånd, ty varken Solna eller de övriga nordvästra förortskommunerna ha råd att förlora någon av de möjligheter till skapande av en i alla avseenden fullgod skolorganisation likvärdig den som redan finnes eller nu planeras i Stockholms stads ytterområden. En sådan möjlighet och den nu aktuella är upprättandet av ett högre allmänt läroverk. Endast härigenom kan inom detta välbelägna område förutsättning skapas för kvarboende av befolkningsgrupper med lika god skattebetalningsförmåga som de ha, som bygga och bo i det närbelägna Bromma. Av ovannämnda skrivelse från Solna läroverkskommitté framgår, att Solna stad i Stockholmsvägen 2, Råsunda, förhyrt godtagbara lokaler (6 klassrum m. m.) mer än tillräckliga för en provisorisk förläggning av en 5-årig realskolelinje och att även andra möjligheter att bereda lokaler för en större läroverksorganisation förefinnas.

I skolöverstyrelsens förslag till ett högre allmänt läroverk i Solna förutsättes, att *Solna kommunala mellanskola skall förstatligas* genom att uppgå i läroverket. Ett sådant förslag strider mot de allmänna förutsättningarna för den ifrågavarande omorganisationen och skulle ur statens synpunkt fördyra densamma med 20 900 kronor per år, ungefär motsvarande Solnas kostnad för mellanskolan. Något förslag till motsvarande förstatligande av kommunala mellanskolor i Stockholm (Enskede och Bromma) föreligger ju ej heller. Dessutom har Solna läroverkskommitté efter företagen utredning konstaterat ett så betydande *behov av praktiska utbildningslinjer i Solna* (bil. IV), att det framstår som önskvärt, att Solna kommunala mellanskola bibehålles och så snart ett definitivt, positivt beslut i läroverksfrågan uppnåtts, omorganiseras till praktisk mellanskola med linjer för handels-, hushålls- och teknisk utbildning. Härvid har planerats samarbete med Sundbybergs stad rörande utformningen av dessa skolor.

Skolöverstyrelsen föreslår, att *läroverket förses med ett 3-årigt realgymnasium*. Det har påvisats, att mer än dubbelt så många lärjungar från om-

rådet besöka 4-åriga realgymnasier i Stockholm (bil. I B, tabell 4). De skäl, som skolöverstyrelsen anfört för upprättande av ett 3-årigt realgymnasium i Solna, torde i lika grad gälla för Ängby, där överstyrelsen dock föreslår 4-årigt realgymnasium (kommunala mellanskolor i Bromma och Spånga samt å Kungsholmen med många elever från Bromma). Den föreslagna lösningen med 3-årigt realgymnasium skulle i längden bli ohållbar därigenom, att de föräldrar i Stockholmstrakten, som ämna låta sina barn fortsätta till studentexamen, placera dem i läroverk med 5-årig realskola och 4-årigt gymnasium, även om detta drar större kostnader och förorsakar besvär med resor och dylikt.

Skolöverstyrelsen föreslår vidare, att *inga lektorer skola överflyttas till Solna*, trots att två gymnasielinjer flyttas dit. Detta arrangemang innebär en fördyring av Solnaläroverket med minst 14 550 kronor. Visserligen är antalet lektorer i Stockholm såväl som i hela landet otillräckligt, men om en förbättring skall ske i Stockholm, böra väl ej kostnaderna därför belasta enbart Solnaläroverket. Det kan för övrigt ifrågasättas, om icke hela kostnaden för den temporärt nedlagda 3-åriga latingymnasielinjen 50 000 kronor borde avräknas från kostnaderna, likaväl som avräkning göres för hela den nedlagda seminarieorganisationen vid beräkning av kostnaderna för omorganisationen, som förelades 1942 års riksdag. I varje fall synas kostnader, sådana som för ökat antal lektorat, som likaväl kunna påföras vilket annat av de nyupprättade läroverken som helst, böra slås ut på *hela den nya läroverksorganisationen i Stor-Stockholm* och icke belasta Solnaläroverket.

Förstatligas ej Solna kommunala mellanskola, vinnas c:a 20 900 kronor. Överflyttas lämpligt antal ordinarie lärartjänster för gymnasiet från såväl Östermalm som Södermalm, vinnas ytterligare 14 550 + 50 000 + 20 900 kronor eller i allt cirka 85 450 kronor, varför *merkostnaden för Solnaläroverket vid full utbyggnad efter skolöverstyrelsens förslag i övrigt skulle bli 97 150 — 85 450 = 11 700 kronor per år.*

Det s. k. Solnaförslaget (två 5-åriga och en 4-årig realskolelinje samt en 4-årig latin- och en 4-årig realgymnasielinje) skulle kosta 70 300 kronor, varifrån dock borde borträknas ytterligare 50 000 kronor (den 3-åriga latinlinjen), varför nettokostnaden enligt detta förslag skulle bli *20 300 kronor*. För en merkostnad av 8 600 (20 300 — 11 700) kronor skulle alltså en enligt vårt förmenande ändamålsenligare organisation kunna vinnas (bil. VI, tabell 7).

Ehuru vi hålla före, att de i ärendet gjorda utredningarna fullt motivera, att ett högre allmänt läroverk i Solna nu upprättas, anse vi oss dock med hänsyn till rådande förhållanden icke böra påyrka dess omedelbara upprättande från och med höstterminen 1943. Däremot synes det oss, att hinder för överflyttning av en 5-årig realskolelinje redan till höstterminen 1943 ej möter. Skolöverstyrelsen har också förordat, att en sådan linje successivt

överflyttas från Vasa realskola till det planerade läroverket i Solna. Då under höstterminen 1942 82 *lärjungar* från de nordvästra förorterna tillhörde första klassen av den 5-åriga realskolan i läroverken i Stockholm, är en sådan överflyttning, som ovan framhållits, synnerligen väl motiverad. Strängt taget skulle minst två 5-åriga linjer behöva utflyttas.

På grund av bristen på lokaler kan en förläggning till Sundbyberg ej nu komma i fråga. Solna läroverkskommitté har därför föreslagit *som en första etapp till upprättande av ett högre allmänt läroverk i Solna, att en 5-årig realskolelinje från Vasa realskola i Stockholm överflyttas till samrealskolan i Sundbyberg med förläggning i Råsunda*. Någon ökad kostnad för statsverket behöver en sådan överflyttning icke medföra, enär kostnadsökningen för samrealskolan i Sundbyberg motsvaras av kostnadsminskning för Vasa realskola.

Ehuru Sundbybergs stad icke medgivit någon förflyttning eller omläggning av samrealskolan annat än i visst samband med ett gymnasiums tillkomst synes det uppenbart att det även för Sundbybergs stad är av betydande intresse att en 5-årig realskolelinje upprättas vid samrealskolan i staden även om denna nyinrättade linje tills vidare intill dess Sundbybergs stad beretts tillfälle att ordna lokalfrågan måste förläggas till Solna.

Det synes icke böra möta några svårigheter att få till stånd en överenskommelse mellan de båda städerna om en provisorisk förläggning av den 5-åriga linjen till Solna, under förutsättning att skolöverstyrelsen godkänner dess innehåll och de erbjudna lokalerna samt att Solna utöver kostnaden för de behövliga lokalerna och deras möblering åtager sig att lämna bidrag till läroverkets olika kassor på samma sätt, som Sundbyberg frivilligt åtagit sig. Även med hänsyn till lärjungarnas hälsovård torde ökade kostnader uppkomma, som böra bestridas av Solna.

En sådan utvidgning nu av samrealskolan i Sundbyberg med 5-årig linje måste liksom frågan om upprättande av samrealskolor i Bromma och Enskede behandlas oberoende av ett eventuellt framtida högre allmänt läroverk och kan icke anses innebära något föregripande av avgörandet i frågan om dettas placering.

Då lokal- och kostnadsfrågorna samt andra detaljer här diskuterats, har det skett i känsla av att desamma i nuvarande läge på ett avgörande sätt kunna komma att påverka riksdagens ställningstagande. För Stockholms nordvästra förorter är det väsentligaste dock icke *hur* utan *att* beslut om upprättande av ett högre allmänt läroverk i Solna fattas och att det sker *nu*. Brister i organisationen kunna avhjälpas senare.

Slutligen bör erinras om att staten äger 70 % av marken i Solna och att densamma med därå befintliga statliga anläggningar är skattefri, varför Solna även ur denna synpunkt bör ha rätt att påräkna intresserad medverkan från statliga myndigheter till det nydaningsarbete, som pågår.

I. På grund av vad sålunda anförts, hemställa vi,

att riksdagen må besluta, att en 5-årig realskolelinje från och med höstterminen 1943 överflyttas från Vasa realskola i Stockholm till samrealskolan i Sundbyberg och Solna.

II. Vidare hemställa vi, att riksdagen må

Alt. a. dels besluta att för Stockholms nordvästra förorter successivt skall upprättas ett högre allmänt läroverk i Solna (genom omdisponering av redan befintliga linjer i Stor-Stockholms läroverksorganisation t. ex. enligt skolöverstyrelsens alternativa förslag),

dels besluta att detta högre allmänna läroverk i Solna skall starta från och med höstterminen 1944 eller den senare tidpunkt, som Kungl. Maj:t efter framställning från skolöverstyrelsen och med hänsyn till tillgången på ändamålsenliga undervisningslokaler bestämmer.

Alt. b. Därest förslaget om ett definitivt beslut om upprättande av ett högre allmänt läroverk i Solna ej skulle vinna riksdagens bifall nu, hemställa vi, att riksdagen i stället må i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att Kungl. Maj:t snarast möjligt och senast i samband med förslag om avveckling av gymnasiet vid Nya elementarskolan må till riksdagen framlägga förslag om upprättande av ett högre allmänt läroverk i Solna.

Stockholm i mars 1943.

G. W. Källman.

Albert Forslund.

L. Franzon.

Gunnar Lodenius.

C. P. Wahlmark.

J. A. Andersson.

Sam Larsson.

Tab. 1. Antal lärjungar från Stockholms nordvästra förorter i läroverk i Stockholm, fördelade efter hemort.

H e m o r t	H ö s t t e r m i n e n 1942		
	Realskolan	Gymnasiet	Summa
Sollentuna	116	50	166
Solna	102	65	167
Spånga	37	20	57
Sundbyberg	39	20	59
Övriga orter	21	6	27
Summa	315	161	476

Tab. 2. Lärjungar i läroverken i Stockholm höstterminen 1942 med hemort i Stockholms nordvästra förorter.

Siffrorna inom parentes ange antalet lärjungar höstterminen 1941.

K l a s s	H e m o r t i					
	Sollentuna	Solna	Spånga	Sundby- berg	Övriga orter	Summa
1 ⁵	35 (27)	23 (32)	5 (9)	13 (10)	9	85 ¹ (78)
1 ⁴	7 (9)	2 (—)	— (1)	4 (1)	5	18 (11)
L I ⁴	4 (6)	4 (6)	1 (1)	2 (1)	—	11 (14)
L I ³	3 (—)	1 (1)	2 (—)	— (—)	—	6 (1)
R I ⁴	1 (13)	8 (8)	1 (1)	1 (1)	3	14 (23)
R I ³	6 (—)	3 (4)	3 (4)	3 (2)	1	16 (10)
Summa	56 (55)	41 (51)	12 (16)	23 (15)	18	150 (137)

¹ 4 lärjungar från Vallentuna synas vara medräknade.

Tab. 3. Lärjungar i nedanstående klasser och linjer höstterminen 1942, bosatta i Stockholms nordvästra förorter, fördelade efter läroanstalt.

Siffrorna inom parentes ange antalet lärjungar höstterminen 1941.

Läroanstalt	Klass 1 ⁵	Klass 1 ⁴	Ring L I ⁴	Ring L I ³	Ring R I ⁴	Ring R I ³
Högre allmänna läroverket i Bromma	— (1)	3	— (1)	—	— (1)	—
Högre allmänna läroverket för flickor å Norrmalm..	10 ¹ (20)	9 (9)	6 (4)	2 (1)	2 (4)	—
Högre allmänna läroverket för gossar å Norrmalm..	32 (29)	—	4 (8)	4 (—)	5 (10)	—
Högre allmänna läroverket å Kungsholmen	— (1)	—	—	—	1	—
Högre realläroverket å Norrmalm.....	6 (5)	—	—	—	3 (1)	7 (8)
Nya elementarskolan.....	8 (6)	6 (2)	1 (1)	—	3 (6)	9 (2)
Vasa realskola.....	25 (16)	—	—	—	—	—
Summa	81 ¹ (78)	18 (11)	11 (14)	6 (1)	14 (23) ²	16 (10)
Samrealskolan i Sundbyberg	—	36 (35)	—	—	—	—
Kommunala mellanskolan i Solna.....	—	70 (68)	—	—	—	—

¹ 1 med bostad vid Karolinska sjukhuset ej medräknad.

² Därav 1 från högre allmänna läroverket för gossar å Södermalm.

Tab. 4. Lärjungar från Stockholms nordvästra förorter.

Realgymnasiet	Bromma	Flickor å Norrmalm	Gossar å Norrmalm	Kungsholmen	Realläroverket å Norrmalm	Nya elementarskolan	Summa
4-årig linje	3	7	29	2	14	14	69
3-årig linje	—	—	—	1	16	11	28
Summa	3	7	29	3	30	25	97

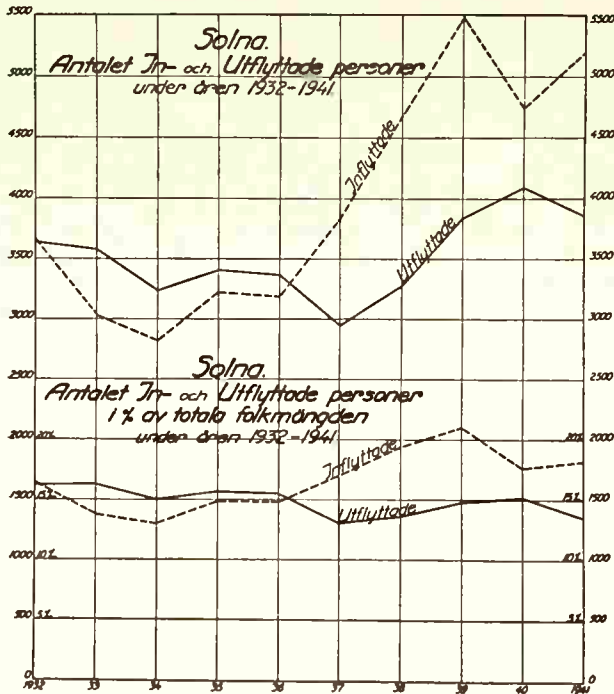
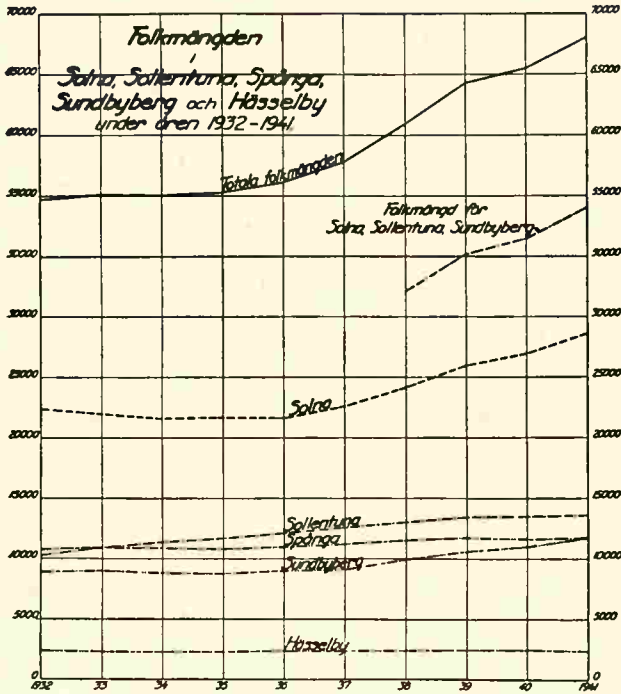
Tab. 5. Gång- och restid i minuter samt reskostnader i kronor per år från Stockholms nordvästra förorter till Vasalund och Stockholm.

Från ort	Invånarantal	Till Vasalund				Till Stockholm (Norra Bantorget)						
		Gång- tid	Cykel	Järnväg		Cykel	Spårvagn		Buss		Järnväg	
				tid	avgift		tid	avgift	tid	avgift	tid	avgift
Solna ¹	29 596	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Råsunda	9 722	3	1	—	—	16	21	55	16	55	—	—
Hagalund	9 122	5	2	—	—	14	18	55	12	55	—	—
Huvudsta med omgivning	¹ 4 500	13	5	—	—	13	—	—	11	55	—	—
Lilla Ahlby med omgivning	¹ 2 000	17	6	—	—	20	—	—	16	64	—	—
Järva och Frösundavik	¹ 3 000	22	8	3	20	20	—	—	16	70	10	45
Sollentuna	13 691	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Helenelund	¹ 4 000	—	—	7	30	—	—	—	22	90	14	55
Tureberg	¹ 7 500	—	—	10	40	—	—	—	28	100	17	60
Häggvik med omgivning	¹ 1 000	—	—	12	50	—	—	—	35	110	19	70
Norrviken med omgivning	¹ 1 500	—	—	15	60	—	—	—	—	—	22	75
Rotebro med omgivning	¹ 2 000	—	—	18	67,5	—	—	—	—	—	25	82,5
Sundbyberg ²	11 652	21	7	(Spårv. 11	45)	20	31	55	17	64	10	30
Bällsta m. fl. ¹	c:a 1 500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spånga ²	11 678	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Duvbo	1 998	28	9	—	—	22	30	55	22	105	—	—
Lilla Ursvik med omgivning	c:a 1 500	28	10	—	—	30	—	—	25	80	—	—
Råsta Hem	c:a 1 000	22	8	—	—	22	—	—	20	70	—	—

¹ Icke administrativt avgränsade områden, varför uppgiften om invånarantal är ungefärlig.

² Resor till Vasalund komma i praktiken icke ifråga annat än undantagsvis, eljest användes cykel.

Bilaga III.

Översiktlig sammanställning av önskade utbildningslinjer av elever i klass 4 vid Solna folkskolor.

Önska avlägga studentexamen	31
» » realexamen	74
» gå i handelsmellanskola	36
» » » teknisk mellanskola	23
» » » hushållsteknisk mellanskola	18
» » » kommunal flickskola	56
» övergå till praktiskt arbete	218

Uttalade önskemål angående blivande yrke eller sysselsättning från elever vid Solna folkskolor.

Allmän tjänst och litterära yrken	93
Affärsbetonade yrken	160
Anställning vid samfärdseln	65
Anställning i industrien	101
Hantverk	47
Jordbruk och binäringar	15
Kvinnligt betonade yrken	58
Intet eller obestämt svar	355

Summa 894

Tab. 6. Bilaga till utredning om lämpligaste förläggning av ett läroverk för Stockholms nordvästra förorter.

	Spånga	Sundby- berg	Solna	Sollen- tuna	Summa
<i>Befolkning den 1/1 1942.</i>					
i antal	11 678	11 658	28 596	¹ 13 641	65 573
i %	17·8	17·7	43·7	20·8	100
<i>Elever i läroverk h. t. 1941.</i>					
i antal	70	128	191	181	570
i %	12·3	22·5	33·5	31·7	100
<i>Elever i läroverk och kommunala mellanskolor h. t. 1941.</i>					
i antal	270	135	393	334	1 132
i %	23·8	12·0	34·7	29·5	100
<i>Elever i läroverk, kommunala mellanskolor och komm. flickskolor h. t. 1941.</i>					
i antal	317	168	469	394	1 348
i %	23·5	12·5	34·8	29·2	100
Jämförelsetal	12·3/23·8	12·0/22·5	33·5/43·7	20·8/31·7	—
i genomsnitt	18	17	38	27	100
samt för Duvbo	— 3	+ 3	—	—	—
Vid slutbedömning av placeringen använda jämförelsetal	15	20	38	27	100

Skattekronor enligt 1942 års taxering.

	Kronor	i %
Spånga	162 926	15·9
Sundbyberg	220 627	21·6
Solna	421 888	41·3
Sollentuna ¹	217 272	21·2
Summa	1 022 713	100·0

¹ Övriga kommuner utefter norra stambanan oräknade.

Bil. VI.

Tab. 7. Organisation och kostnader för högre allmänt samläroverk i Solna.

Alternativ	Organisation					Antal klass-avdelningar	Beräkn. antal lärjungar	Ämneslärare					Ord. övn.-lärare	Kostnad Kronor	Avdrag* Kronor	Netto* kostnadsökning Kronor
	Realskolan		Gymnasiet					Rektor	Lektorer	Adjunkter	Ämneslärare	E. o. och e. lärare				
	5-årig linje	4-årig linje	4-årig latinl.	4-årig reall.	3-årig reall.											
¹ 1a	1	² 3	1	—	1	22	600	E 12	6	13	2	5	3	301 800	³ 269 200	⁴ 32 600
1b	1	² 3	1	1	—	23	600	E 12	6	13	2	6	3	310 800	269 200	41 600
² 2	2	1	1	1	—	20	525	E 11	6	11	2	4	3	271 600	251 300	20 300
3	1	1	1	1	—	16	400	E 11	6	8	2	3	3	227 000	206 300	20 700
4	1	1	1	—	1	15	380	E 11	6	8	2	2	3	218 000	206 300	11 700

¹ Skolöverstyrelsens förslag.

² Nordvästra förörternas förslag.

³ 204 613 kr. enl. skolöverstyrelsens förslag.

⁴ 97 150 " " " "

⁵ Med förstatligande av kommunala mellanskolan i Solna.

* Här har utöver vad som förekommer i Wallins tabell gjorts avdrag för den tillfälligt nedlagda 3-åriga latingymnasielinjen på Söder 50 000 kr. och för överflyttning av ytterligare 1 5-årig realskolelinje från Stockholm, där alternativet har två 5-åriga linjer.